

meum: iugum autem imponetur eis simul, quod non auferetur.

8. Quomodo dabo te Ephraïm, protegam te Israël? * quomodo dabo te, sicut Adama, ponam te, ut Seboim? Convertsum est in me cor meum, pariter conturbata est pœnitudo mea.

9. Non faciam furorem iræ meæ: non convertar ut disperdam Ephraïm: quoniam Deus ego, & non homo: in medio tui sanctus, & non ingrediar civitatem.

10. Post Dominum ambulabunt, quasi leo rugiet: quia ipse rugiet, & formidabunt filii maris.

11. Et avolabunt quasi avis ex Ægypto, & quasi columba de Terra Assyriorum: & collocabo eos in domibus suis, dicit Dominus.

12. Circumdedit me in negatione Ephraïm, & in dolo domus Israël: Iudas autem testis descendit cum Deo, & cum sanctis fidelis.

CAPUT XII.

Vanè fidit Israël in Ægypto, ut ab Assur liberetur: sed tam ipsi quam Iuda reddet Dominus iuxta merita ipsorum, qui immemores beneficiorum Iacob patriarchæ præstitorum, declinaverunt in avaritiam: quibus tamen pacem offert: carpens potissimum idololatriam Galaad.

1. Ephraïm pascit ventum, & sequitur æstum: tota die mendacium, & vastitatem multiplicat: & scædus cum Assyriis iniit, & oleum in Ægyptum ferebat.

2. Iudicium ergo Domini cum Iuda, & visitatio super Iacob: iuxta vias eius, & iuxta adinventiones eius reddet ei.

* Gen. 25. 25. & 32. 24. 3. * In utero supplantavit fratrem suum: & in fortitudine sua directus est cum angelo.

4. Et invaluit ad angelum, & confortatus est: flevit, & rogavit eum: in Bethel invenit eum, & ibi locutus est nobiscum.

5. Et Dominus Deus exercituum, Dominus memoriale eius.

6. Et tu ad Deum tuum convertêris: misericordiam & iudicium custodi, & spera in Deo tuo semper.

7. Chanaan, in manu eius statéra dolosa, calumniam dilexit.

8. Et dixit Ephraïm: Verumtamen dives effectus sum, invéni idólum mihi: omnes labores mei non invenient mihi iniquitatem, quam peccavi.

9. Et ego Dominus Deus tuus ex Terra Ægypti, adhuc sedere te faciam in tabernaculis, sicut in diebus festivitatis.

10. Et locutus sum super prophetas, & ego visionem multiplicavi, & in manu prophetarum afsimilatus sum.

11. Si Galaad idólum, ergo frustra erant in Galgal bobus immolantes: nam & altaria eorum quasi acervi super fulcos agri:

12. * Fugit Iacob in regionem Syria, & servivit Israël in uxorem, & in uxorem servavit. * Gen. 28.

13. * In propheta autem eduxit Dominus Israël de Ægypto: & in propheta servatus est. * Exod. 14. 21. & 22.

14. Ad iracundiam me provocavit Ephraïm in amaritudinibus suis, & sanguis eius super eum veniet, & opprobrium eius restituet ei Dominus suus.

CAPUT XIII.

Abominaciones Israël ostendit, propter quas ipsi minatur exitium: Dominus dicit se solum esse Deum & liberatorem, arguens Israël ingratitude de beneficiis in deserto acceptis, gravemque ob id vindictam illis comminatur: addens se eos de morte liberaturum, devictis morte & inferno.

1. Loquente Ephraïm, horror invasit Israël, & deliquit in Baal, & mortuus est.

2. Et nunc addiderunt ad peccandum: feceruntque sibi constatile de argento suo quasi similitudinem idolorum, factura artificum totum est: his ipsi dicunt: Immolate homines vitulos adorantes.

3. Idcirco erunt quasi nubes matutina, & sicut ros matutinus præteriens, sicut pulvis turbine raptus ex area, & sicut fumus de fumarario.

4. * Ego autem Dominus Deus tuus ex Terra Ægypti: & Deum absque me nescies, & salvator non est præter me. * Isai. 43. 11.

5. Ego cognovi te in deserto, in terra solitudinis.

6. Iuxta pascua sua adimpleti sunt, & saturati sunt: & levaverunt cor suum, & oblitii sunt mei.

7. Et ego ero eis quasi leæna, sicut pardus in via Assyriorum.

8. Occurram eis quasi urfa raptis catulis, & dirumpam interiora iecoris eorum: & consumam eos ibi quasi leo, bestia agri scindet eos.

9. Perditio tua Israël: tantummodo in me auxilium tuum.

10. Ubi

10. Ubi est rex tuus? maximè nunc salvet te in omnibus urbibus tuis: & iudices tui, de quibus dixisti: * Da mihi regem, & principes.

11. Dabo tibi regem in furore meo, & auferam in indignatione mea.

12. Colligata est iniquitas Ephraïm, absconditum peccatum eius.

13. Dolores parturientis venient ei: ipse filius non sapiens: nunc enim non stabit in contritione filiorum.

14. De manu mortis liberabo eos, de morte redimam eos: * ero mors tua o mors, morsus tuus ero inferne: consolatio abscondita est ab oculis meis. * I. Cor. 15. 54. Heb. 2. 14.

15. Quia ipse inter fratres dividet: * adducet urentem ventum Dominus de deserto ascendentem: & siccabit venas eius, & desolabit fontem eius, & ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis. * Ezech. 19. 12.

CAPUT XIV.

Perditionem annunciat Israëli propter ipsius peccata: revocat tamen ad se, & conversis plurima bona promittit.

1. **P**ereat Samaria, quoniam ad amaritudinem concitavit Deum suum:

PROPHETIA IOEL.

IOËL, descensus Dei, vel, ut vult Hieronymus, Dominus Deus exponitur. Huius propheta liber nullum tempus prænotatum habet. Censet verò Hieronymus eum Osæ fuisse equalem, quòd ab Hebræis ipsi subiungi soleat, etsi paulò aliter apud Græcos hi minores propheta digerantur; nempe in hunc modum: Osæ, Amos, Michæas, Ioël, Abdias, Ionas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias. At Ioëlem ante Amos docuisse ex eo colligitur, quòd in sine primi capitis prædicat scicitatem, quam Amos in quarto capite frustra evenisse conqueritur. Amos autem in diebus Ozia & Ieroboami prophetaffe infra patebit ex Scriptura. Undè minùs verè Genebrardus Ioëlem sub Ezechia & Manasse id munus obisse contendit; eo fortasse deceptus, quòd ut Osæ dicta ad decem tribus, ita Ioëlis ad duas reliquas maximè pertineant, quibus excidium Ierosolyma, totiusque Iudææ per Chaldaeos præannunciat; & sub hoc typo excidium universi, & iudicium extremum præfiguratur.

CAPUT PRIMUM.

Ioël parabolâ proposita de erûca, locusta, bruchæ & rubigine, quatuor plagas contra Iudam vaticinando, hortatur omnes & potissimum sacerdotes ad plantum, ieiunium & orationem, plangens & ipse vastitatem terra sua.

1. **V**erbum Domini, quod factum est ad Ioël filium Phatuel.

in gladio pereant, parvuli eorum elidantur, & scæta eius discindantur.

2. Convertere Israël ad Dominum Deum tuum: quoniam corruiisti in iniquitate tua. FER. 6. QUAT. TEMP. SEPT.

3. Tollite vobiscum verba, & convertimini ad Dominum: & dicite ei: Omnem aufer iniquitatem, accipe bonum: & redemus vitulos * labiorum nostrorum. * i. Sacrificia laudum.

4. Assur non salvabit nos, super equum non ascendemus, nec dicemus ultra: Dii nostri opera manuum nostrarum: quia eius, qui in te est, misereberis pupilli.

5. Sanabo contritiones eorum, diligam eos spontaneè: quia aversus est furor meus ab eis.

6. Ero quasi ros, Israël germinabit sicut lilium, & erumpet radix eius ut Libani.

7. Ibunt rami eius, & erit quasi oliva gloria eius: & odor eius ut Libani.

8. Convertentur sedentes in umbra eius: vivent tritico, & germinabunt quasi vinea: memoriale eius sicut vinum Libani.

9. Ephraïm quid mihi ultra idôla? ego exaudiam, & dirigam eum ego ut abiectum virentem: ex me fructus tuus inventus est.

10. Quis sapiens, & intelliget ista? intelligens, & sciet hæc? quia rectæ viæ Domini, & iusti ambulabunt in eis: prævaricatores verò corruent in eis.

2. Audite hoc senes, & auribus percipite omnes habitatores terræ: si factum est istud in diebus vestris, aut in diebus patrum vestrorum?

3. Super hoc filiis vestris narrate, & filii vestri filiis suis, & filii eorum generationi alteræ.

4. Residuum erûcæ comedit locusta, & residuum locustæ comedit bruchus, & residuum bruchi comedit rubigo.

5. Expergiscimini ebrii, & flete, & Eecce ulu-

CAPUT II.

Propheta Iudæis crudelitatem hostium suorum denunciatur, & quàm terribilis erit ipsis dies illa: quapropter ad penitentiam eos hortatur: & conversis magnam pollicetur Dominus prosperitatem; sequè daturum spiritum suum super omnem carnem, & magna prodigia ante diem Domini magnum & terribilem: eritque salvus omnis qui invocaverit Nomen Domini.

1. **C**Anite tubâ in Sion, ululate in monte sancto meo, conturbentur omnes habitatores terræ: Quia venit dies Domini, quia propè est

2. dies tenebrarum, & caliginis, dies nubis, & turbinis: quasi manè expansum super montes populus multus & fortis: similis ei non fuit à principio, & post eum non erit usque in annos generationis & generationis.

3. Ante faciem eius ignis vorans, & post eum exurens flamma: quasi hortus voluptatis terra coram eo, & post eum solitudo deserti, neque est qui effugiat eum.

4. Quasi aspectus equorum, aspectus eorum: & quasi equites sic current.

5. Sicut sonitus quadrigarum super capita montium exillent, sicut sonitus flammæ ignis devorantis stipulam, velut populus fortis præparatus ad prælium.

6. A facie eius cruciabantur populi: omnes vultus redigentur in ollam.

7. Sicut fortes current: quasi viri bellatores ascendent murum: viri in viis suis gradientur, & non declinabunt à femitis suis.

8. Unusquisque fratrem suum non coarctabit, singuli in calle suo ambulabunt: sed & per fenestras cadent, & non demolientur.

9. Urbem ingredientur, in muro current: domos conscendent, per fenestras intrabunt quasi fur.

10. A facie eius contremuit terra, moti sunt cæli: * sol & luna obtenebrati sunt & stellæ retraxerunt splendorem suum.

11. Et Dominus dedit vocem suam ante faciem exercitus sui: quia multa sunt nimis castra eius, quia fortia & facientia verbum eius: * magnus enim dies Domini, & terribilis valde: & quis sustinebit eum?

12. Nunc ergo dicit Dominus: Convertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio, & in fletu, & in planctu.

13. Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Domini-

* Isa. 13.
10.
Ezec. 32.7.
Infr. 3. 15.
Matth. 24.
29.
Marc. 13.
24.
Luc. 21.
25.
* Jer. 30.7.
Amos 5.
18.
Soph. 1.15.
FER. 5.
CINER.

* Psal. 85. 5. **minum** Deum vestrum: * quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super malitia.

* Ion. 3.9. 14. * **Quis** scit si convertatur, & ignoscatur, & relinquit post se benedictionem, sacrificium, & libamen Domino Deo vestro?

* Supr. 1. 14. 15. **Canite** tuba in Sion, * sanctificate ieiunium, vocate cœtum,

16. congregare populum, sanctificate ecclesiam, coadunate senes, congregare parvulos, & sugentes ubera: egredietur sponsus de cubili suo, & sponsa de thalamo suo.

17. Inter vestibulum & altare plorabunt sacerdotes ministri Domini: & dicent: Parce Domine, parce populo tuo: & ne des hereditatem tuam in opprobrium ut dominantur eis nationes. quare dicunt in populis: Ubi est Deus eorum?

18. Zelatus est Dominus terram suam, & pepercit populo suo:

19. & respondit Dominus, & dixit populo suo: Ecce ego mittam vobis frumentum, & vinum, & oleum, & replebimini eis: & non dabo vos ultra opprobrium in Gentibus.

20. Et eum, qui ab Aquilone est, procul faciam à vobis: & expellam eum interram in viam, & desertam: faciem eius contra mare Orientale, & extremum eius ad mare novissimum: & ascendet fetor eius, & ascendet putredo eius, quia superbè egit.

21. Noli timere terra, exulta & lætare: quoniam magnificavit Dominus ut faceret.

22. Nolite timere animalia regionis: quia germinaverunt speciosa deserti, quia lignum attulit fructum suum, ficus, & vinea dederunt virtutem suam.

FER. 6. QUAT. TEMP. PENTEC. 23. Et filii Sion exultate, & lætamini in Domino Deo vestro: quia dedit vobis doctorem iustitiæ, & descendere faciet ad vos imbrem matutinum & serotinum sicut in principio.

24. Et implebuntur area frumento, & redundabunt torcularia vino, & oleo.

25. Et reddam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus, & rubigo, & eruca: fortitudo mea magna, quam misi in vos.

26. Et comedetis vescentes, & saturabimini: & laudabitis nomen Domini Dei vestri, qui fecit mirabilia vobiscum: & non confundetur populus meus in sempiternum.

27. Et scietis quia in medio Israël ego sum: & ego Dominus Deus vester, & non est amplius: & non confundetur populus meus in æternum.

28. Et erit post hæc: * Effundam spiritum meum super omnem carnem: & prophetabunt filii vestri, & filia vestra: senes vestri somnia somniabunt, & iuvenes vestri visiones videbunt.

29. Sed & super servos meos, & ancillas in diebus illis effundam spiritum meum.

30. Et dabo prodigia in cælo, & in terra, sanguinem, & ignem, & vaporem fumi.

31. * Sol convertetur in tenebras, & luna in sanguinem: antequam veniat dies Domini magnus, & horribilis.

32. Et erit: * omnis qui invocaverit nomen Domini, salvus erit: quia in monte Sion, & in Ierusalem erit salvatio, sicut dixit Dominus, & in residuis, quos Dominus vocaverit.

CAPUT III.

Minatur Dominus afflictionem magnam Gentibus, quæ populum suum afflixerunt; sequè omnes in valle Iosaphat iudicaturum: fons de domo Domini egredietur, & Iudæa in æternum inhabitabitur, sanguine ipsius emundato.

1. **Q**uia ecce in diebus illis, & in tempore illo cum convertero captivitatem Iuda, & Ierusalem.

2. Congregabo omnes Gentes, & deducam eas in vallem Iosaphat: & disceptabo cum eis ibi super populo meo, & hereditate mea Israël, quos disperferunt in nationibus, & terram meam diviserunt.

3. Et super populum meum miserunt fortem: & posuerunt puerum in prostibulo, & puellam vendiderunt pro vino ut biberent.

4. Verùm quid mihi & vobis Tyrus, & Sidon, & omnis terminus Palæsthorum? numquid ultionem vos reddetis mihi? & si ulciscimini vos contra me, citò velociter reddam vicissitudinem vobis super caput vestrum.

5. Argentum enim meum, & aurum tulistis: & desiderabilia mea, & pulcherrima intulistis in delubra vestra.

6. Et filios Iuda, & filios Ierusalem vendidistis filiis Græcorum, ut longè faceretis eos de finibus suis.

7. Ecce ego suscitabo eos de loco, in quo vendidistis eos: & convertam retributionem vestram in caput vestrum.

8. Et vendam filios vestros, & filias vestras in manibus filiorum Iuda, & vendentur eos Sabæis genti longinquæ, quia Dominus locutus est.

Eccc 2

9. Cla-

SABB.
QUAT.
TEMP.
PENT.
EPIST. 1.
* Isai. 44.
3.
Act. 2. 17.
* Supr. 2.
10.
Matth. 24.
29.
Lucæ 21.
25.
Act. 2. 20.
* Rom. 10.
13.